ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **LACHANT SPRING CZ s. r. o.** (právní nástupce původního žalobce **LACHANT HOLDING s.r.o.**), se sídlem Vlastina 889/23, Praha 6 – Ruzyně, zastoupen Mgr. Jakubem Oniskem, advokátem se sídlem Anny Letenské 7, Praha 2, proti žalovanému: **Rozhodčí orgán Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky,** se sídlem Orlická 2020/4, Praha 3, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 12. 2012, Ag. č. RO/5465, 5466/12/Vj, sp. zn. S-SP-VZP-12-00406051-A9H8, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 3. 2017, č. j. 6Ad 3/2013 – 36,

takto:

I. V řízení se jako se žalobcem pokračuje s obchodní společností **LACHANT SPRING CZ s. r. o.,** IČ: 64940691, se sídlem Vlastina 889/23, Praha 6 – Ruzyně, jako právním nástupcem původního žalobce **LACHANT HOLDING s.r.o.**, IČ: 28427271, se sídlem tamtéž.

II. Kasační stížnost **se zamítá.**

III. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Rozsudek městského soudu

[1] Rozsudkem ze dne 31. 3. 2017, č. j. 6 Ad 3/2013 – 36, zamítl Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) žalobu, kterou se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí

žalovaného ze dne 19. 12. 2012, Ag. č. RO/5465, 5466/12/Vj, sp. zn. S-SP-VZP-12-00406051-A9H8, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání proti platebním výměrům ze dne 24. 10. 2012, č. 4141201348 a č. 2141201944. Těmito platebními výměry uložila Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky, Regionální pobočka pro hlavní město Prahu a Středočeský kraj (dále jen „VZP ČR“), žalobci povinnost zaplatit dlužné pojistné na veřejné zdravotní pojištění za zaměstnance pana G. (jednatele žalobce) za období 10/2011 – 12/2011 ve výši 30 375 Kč a penále ve výši 3149 Kč.

[2] Městský soud se v odůvodnění napadeného rozsudku nejprve vyjádřil k argumentu žalobce, že nebyl povinen za jednatele platit pojistné, neboť pracovní smlouva mezi nimi byla neplatná a poskytnuté plnění (vyplacené finanční prostředky) jednatel vrátil. Městský soud se ztotožnil s tím, že pracovní smlouva mezi žalobcem jako společností s ručením omezeným a panem G. jako jednatelem žalobce byla neplatná z toho důvodu, že sjednaným druhem práce byla funkce jednatele. K tomu odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 11. 2011, sp. zn. 21 Cdo 3061/2010. Zároveň však městský soud zdůraznil, že nepovažuje tuto okolnost za právně významnou pro posouzení zákonnosti napadeného rozhodnutí.

[3] Městský soud uvedl, že z pohledu pojistného na veřejné zdravotní pojištění nebylo rozhodné, zda byla v registru pojištěnců ve smyslu § 27 odst. 1 zákona č. 592/1992, o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění účinném ke dni rozhodnutí žalovaného (dále jen „zákon o pojistném na veřejné zdravotní pojištění“), osoba přihlášená jako jednatel, nebo zaměstnanec. Ohledně jednatelů společnosti s ručením omezeným platilo, že pokud tito i bez pracovněprávního vztahu vykonávali pro společnost práci a byli za ni společností odměňováni příjmy zdaňovanými podle § 6 odst. 1 písm. b) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění účinném ke dni rozhodnutí žalovaného (dále jen „zákon o daních z příjmů“), byli považováni za zaměstnance ve smyslu § 5 písm. a) zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění účinném ke dni rozhodnutí žalovaného (dále jen „zákon o veřejném zdravotním pojištění“).

[4] Městský soud dále poukázal na to, že v projednávaném případě byl jednatel žalobce přihlášen k odvodu pojistného na veřejné zdravotní pojištění od 1. 9. 2008 do 31. 12. 2011 a žalobce vedl mzdový list jednatele, na kterém byl stanoven vyměřovací základ pro uvedený odvod. Městský soud nepřisvědčil námitce žalobce týkající se toho, že žalovaný nesprávně dovodil, že i přes neplatnost pracovní smlouvy je nutné považovat částky přiznané pracovní smlouvou v podstatě za výkon funkce jednatele. S odkazem na § 3 odst. 1 zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění upravující vyměřovací základ zaměstnance pro úhradu pojistného na zdravotní pojištění městský soud uvedl, že v případě pana G. bylo vyměřovacím základem to, co mu bylo v souvislosti s výkonem funkce jednatele v daném období vyplaceno. Tento vyměřovací základ byl stanoven na mzdovém listu vedeném žalobcem. Městský soud upozornil, že žalobce v řízení nepředložil proti platebním výměrům důkazy, které by prokazovaly, že pan G. vykonával svou funkci za jinou odměnu, a vyměřovací základ by proto měl být jiný.

[5] Městský soud tak dospěl k závěru, že pan G. byl zaměstnancem ve smyslu výše uvedených zákonů a relativní neplatnost jeho pracovní smlouvy nebyla pro účely odvodu

pojistného na veřejné zdravotní pojištění relevantní. K tomu odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2016, č. j. 2 Ads 303/2015 – 27.

II. Kasační stížnost žalobce a vyjádření žalovaného

[6] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) proti tomuto rozsudku podal v zákonné lhůtě kasační stížnost, přičemž namítal důvody stanovené v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[7] V kasační stížnosti stěžovatel nejprve zopakoval dosavadní důvody, dle kterých dovozuje, že není povinen zaplatit dlužné pojistné ani penále, které mu vyměřila VZP ČR. Vzhledem k relativní neplatnosti pracovní smlouvy mezi ním a panem G., která působí s účinky od počátku *(ex tunc)*, se na pracovní poměr hledí, jako by nikdy nevznikl. Podle stěžovatele tedy nemohl vzniknout ani pojistný vztah, ani nárok VZP ČR na doplatek na pojistném. Stěžovatel také znovu uvedl, že po společném prohlášení o neplatnosti pracovní smlouvy mu pan G. vrátil poskytnuté plnění za výkon funkce jednatele, které představovalo bezdůvodné obohacení podle § 457 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku.

[8] Stěžovatel následně vyjádřil svůj částečný nesouhlas se závěrem městského soudu, dle kterého není rozhodné, zda je osoba přihlášená v registru pojištenců ve smyslu § 27 odst. 1 zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění jako jednatel, nebo jako zaměstnanec. Ztotožnil se s názorem soudu v tom, že zaměstnanci v pracovněprávních vztazích podléhají stejnému režimu odvodů na zdravotní pojištění jako jednatelé společností. Podstatně se však dle jeho názoru liší právní titul, který zakládá povinnost zaměstnance/jednatele (plátce) k úhradě pojistného. Právním titulem pro vznik povinnosti hradit zdravotní pojistné je u zaměstnanců existence příjmů ze závislé činnosti (pracovněprávní vztah). Naproti tomu u jednatelů jsou tímto právním titulem příjmy z právního vztahu založeného dříve mandátní smlouvou dle zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (obchodněprávní vztah).

[9] Ačkoliv městský soud upozorňoval na to, že stěžovatel nepředložil v řízení důkazy, že by jednatel vykonával funkci jednatele za jinou odměnu, a vyměřovací základ by měl být proto jiný, stěžovatel namítl, že nikdy netvrdil, že panu G. za výkon funkce náležela odměna. Žalovaný a následně i městský soud dle stěžovatele *de facto* překvalifikovali mzdu poskytovanou panu G. na základě neplatné pracovní smlouvy na příjmy z funkčních požitků jednatele, a tedy neplatnou pracovní smlouvu na platnou smlouvu o výkonu funkce. Takový výklad městského soudu však dle stěžovatele nemá oporu v právních předpisech ani v podkladech ve spise.

[10] Ustanovení § 66 odst. 3 obchodního zákoníku stanovilo, že „*[j]akékoliv plnění společnosti ve prospěch osoby, jež je orgánem společnosti nebo jeho členem, na které neplyne právo z právního předpisu nebo z vnitřního předpisu, lze poskytnout pouze se souhlasem valné hromady, nebo je-li přiznáno ve smlouvě o výkonu funkce.*“ Obchodní zákoník pak vyžadoval písemnou formu smlouvy o výkonu funkce a její schválení valnou hromadou společnosti. Stěžovatel uvedl, že u něj neexistoval vnitřní předpis, který by upravoval odměnu statutárního orgánu, současně neuzavřel s panem G. smlouvu o výkon funkce a ani jediný společník stěžovatele při výkonu působnosti valné hromady neudělil souhlas

s poskytováním plnění panu G. Stěžovatel se tedy domníval, že přistupovat k neplatné pracovní smlouvě jako k platné smlouvě o výkonu funkce jednatele by vedlo k rozporu se zmiňovanými ustanoveními obchodního zákoníku.

[11] Rozhodnutí městského soudu považoval stěžovatel také za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Nepovažoval za dostatečně odůvodněný závěr soudu, dle kterého bylo nutné mzdu poskytovanou panu G. na základě neplatné pracovní smlouvy považovat za příjem z funkčních požitků, a tedy že byl stěžovatel povinen zaplatit VZP ČR dlužné pojistné s vyměřeným penále. Dále stěžovatel namítal, že městský soud se nevypořádal s jeho námitkou, že pan G. neměl žádný příjem ze závislé činnosti ani funkčních požitků, který by podléhal odvodům. Z výše uvedených důvodu proto stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek městského soudu zrušil, stejně jako rozhodnutí žalovaného a platební výměry VZP ČR.

[12] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti pouze odkázal na své vyjádření k žalobě.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[13] V první řadě Nejvyšší správní soud zohlednil, že s účinností k 1. 1. 2019 původní žalobce obchodní společnost LACHANT SPRING CZ s. r. o., IČ: 64940691, se sídlem Vlastina 889/23, Praha 6 – Ruzyně, zanikl fúzí sloučením s nástupnickou společností a jeho právním nástupcem se stala obchodní společnost LACHANT HOLDING s.r.o., IČ: 28427271, se sídlem tamtéž. Tuto skutečnost soud zjistil z obchodního rejstříku, konkrétně z výpisu z tohoto rejstříku, vedeného Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 140716. Nejvyšší správní soud proto podle § 107 odst. 1 věty první a třetí a odst. 3 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. rozhodl, že v řízení se jako se žalobcem pokračuje s obchodní společností LACHANT SPRING CZ s. r. o.

[14] Nejvyšší správní soud dále přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 4, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[15] Z předložených spisů vyplynulo, že pracovníci VZP ČR provedli u stěžovatele dne 15. 5. 2012 a 6. 6. 2012 kontrolu plateb pojistného na veřejné zdravotní pojištění a dodržování ostatních povinností plátce pojistného za období od 1. 11. 2011 do 2. 6. 2012.

[16] Ze zprávy VZP ČR o výsledku této kontroly ze dne 6. 6. 2012, č. k. KZ1-1407-2012, vyplynulo, že na základě předchozí kontroly za období 14. 1. 2011 – 31. 10. 2011 byl již dne 9. 11. 2011 stěžovateli vyčíslen nedoplatek na pojistném na veřejné zdravotní pojištění ve výši 91 125 Kč a penále ve výši 6725 Kč, které stěžovatel uhradil dne 15. 11. 2011. Dále bylo v této zprávě uvedeno, že ačkoliv byl v následně kontrolovaném období u stěžovatele přihlášen pojištěnec pan G. (a to do 31. 12. 2011), jehož mzdový list stěžovatel za celý rok 2011 vedl, pojistné na veřejné zdravotní pojištění za období říjen až prosinec 2011 za něj stěžovatel neuhradil. Stěžovatel dále předložil společné prohlášení jeho a jednatele ze dne 15. 2. 2012, na jehož základě také zpětně odhlásil pana G. ze zdravotního pojištění ke dni

31. 10. 2010, a to z důvodu neplatnosti pracovní smlouvy mezi ním a panem G. Ze závěrečného protokolu ke zprávě o výsledku kontroly a z vyúčtování pojistného na veřejné zdravotní pojištění z období 1. 11. 2011 – 2. 6. 2012 vyplynulo, že stěžovateli bylo vyúčtováno za uvedené období dlužné pojistné ve výši 30 375 Kč a penále ve výši 3149 Kč, k jejichž dobrovolné úhradě se stěžovatel nezavázal.

[17] Stěžovatel podal proti závěrečnému protokolu námitky ze dne 19. 6. 2012, kterým nebylo VZP ČR vyhověno dopisem ze dne 20. 7. 2012. Následně bylo zahájeno správní řízení ve věci porušení povinnosti v § 5 zákona o pojistném na veřejném zdravotním pojištění, proti němuž podal stěžovatel námitky dne 26. 9. 2012, a dne 24. 10. 2012 byly vydány platební výměry a dne 19. 12. 2012 žalobou napadené rozhodnutí žalovaného o odvoláních stěžovatele ze dne 5. 11. 2012.

[18] Nejvyšší správní soud se předně vyjádřil k námitce nepřezkoumatelnosti rozsudku městského soudu. Stěžovatel především poukazoval na nedostatečné odůvodnění závěru soudu ohledně toho, že mzdu poskytovanou jednateli na základě neplatné smlouvy bylo nutné považovat za příjem z funkčních požitků, a tedy že byl stěžovatel povinen zaplatit dlužné pojistné s vyměřeným penále. Dále namítal, že se městský soud nevypořádal s jeho námitkou, že pan G. neměl žádný příjem ze závislé činnosti ani funkčních požitků, který by podléhal odvodům. Nejvyšší správní soud se s těmito námitkami stěžovatele neztotožnil, neboť městský soud se s uvedenými argumenty (i když poněkud stručně a v souhrnu) vypořádal na stranách 4 a 5 svého rozsudku. Z další argumentace v kasační stížnosti je patrné, že stěžovatel spíše nesouhlasí s právním posouzením zaujatým městským soudem.

[19] Stěžovatel dále nesouhlasí s tím, že neplatná pracovní smlouva mezi ním a panem G. by měla být kvalifikována pro účely zákona o zdravotním pojištění jako něco, co zakládalo účast pana G. na veřejném zdravotním pojištění. V návaznosti na to stěžovatel také odmítá názor žalovaného a následně i městského soudu, dle kterého je nutné považovat mzdu, kterou poskytl svému zaměstnanci, za příjem z funkčních požitků. Takový výklad soudu je podle stěžovatele nezákonný, neboť obchodní zákoník podmiňuje platnost smluv o výkonu funkce, jakož i možnost společnosti poskytnout plnění ve prospěch statutárního orgánu podmínkami, které v daném případě nebyly splněny.

[20] Podle § 5 písm. a) zákona o veřejném zdravotním pojištění platí, že *pojištěnec je plátcem pojistného, pokud je zaměstnanec; za zaměstnance se pro účely zdravotního pojištění považuje fyzická osoba, které plynou nebo by měly plynout příjmy ze závislé činnosti podle zvláštního právního předpisu*, s výjimkou vyjmenovaných osob, mezi nimiž není jednatel společnosti s ručením omezeným uveden. V poznámce pod čarou č. 1a) vztahující se na sousloví „zvláštní právní předpis“ se pak odkazuje na „*§ 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů*“. Je zjevné, že zvláštním právním přepisem je zde míněn celý § 6 zákona o daních z příjmů, nikoli jen některý z odstavců.

[21] Podle § 6 odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů, v rozhodném znění, jsou příjmy ze závislé činnosti mimo jiné i *příjmy za práci (...) jednatelů společností s ručením omezeným*. Celé ustanovení v rozhodném znění uvádělo (zvýraznění provedl nyní NSS): *Příjmy ze závislé činnosti jsou (...) příjmy za práci členů družstev, společníků a jednatelů*

společností s ručením omezeným a komanditistů komanditních společností, a to i když nejsou povinni při výkonu práce pro družstvo nebo společnost dbát příkazů plátce a příjmy za práci likvidátorů, (...). Jednatelé společností s ručením omezeným se tedy v tom rozsahu, v jakém vykonávají „práci" pro společnost a za tento výkon „práce" dostávají od společnosti odměnu, považují za zaměstnance ve smyslu zákona o veřejném zdravotním pojištění a vztahuje se na ně povinnost platit pojistné na veřejné zdravotní pojištění.

[22] Povinnost účastnit se na veřejném zdravotním pojištění je upravena přímo v § 3, respektive § 8 zákona o veřejném zdravotním pojištění. Povinnost platit zdravotní pojistné je svým charakterem veřejnoprávní povinností vůči státu. Blíží se daňové povinnosti a je velmi podobná povinnosti platit pojistné na sociální zabezpečení.

[23] V případě povinnosti odvádět nemocenské pojištění zákonodárce počítá se situací případné neplatnosti pracovní smlouvy. Podle § 5 písm. a) bod 15 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění (dále jen „zákon č. 187/2006 Sb."), jsou pojištění při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastny mj. také *osoby činné v poměru, který má obsah pracovního poměru, avšak pracovní poměr nevznikl, neboť nebyly splněny podmínky stanovené pracovněprávními předpisy pro jeho vznik*. Podobně byla eventuální neplatnost pracovní smlouvy vyřešena i v předcházející právní úpravě nemocenského pojištění. Podle ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců (dále jen „zákon č. 54/1956 Sb."), se za zaměstnance v pracovním poměru se pro účely tohoto zákona považovala též osoba činná v poměru, který měl obsah pracovního poměru, avšak pracovní poměr nevznikl, neboť nebyly splněny všechny podmínky stanovené pracovněprávními předpisy pro jeho vznik.

[24] K povinnosti odvádět pojistné na nemocenské pojištění v případě neplatnosti pracovní smlouvy se vyjádřil i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 5. 2015, č. j. 6 Ads 136/2012 – 72: „*Citovaná ustanovení obou zákonů* [§ 5 písm. a) bod 15 zákona č. 187/2006 Sb. a § 2 odst. 2 zákona č. 54/1956 Sb. – pozn. NSS] *tedy vztahují účast na nemocenském pojištění též na ty osoby, jejichž pracovněprávní vztah platně nevznikl. Jinými slovy, obě ustanovení povyšují fakticitu pracovněprávního vztahu nad jeho (soukromoprávní) normativitu. Aniž by mechanicky přebíralo dopady soukromoprávních formalit, chrání veřejné právo ve vztahu k de facto zaměstnanci jeho veřejnoprávní status a z toho mu plynoucí nároky. Správní orgány při určování účasti zaměstnance na nemocenském pojištění dle zákonů o nemocenském pojištění použitelných v letech 2002 až 2010 tedy musely brát v potaz, zda je pracovní smlouva ve smyslu soukromého práva neplatná, či nikoliv. Byla-li pracovní smlouva platná, vznikala dané osobě účast na pojištění jako zaměstnanci v pracovněprávním poměru [2 odst. 1 písm. a) zákona č. 54/1956 Sb., resp. § 5 písm. a) bod 1 zákona č. 187/2006 Sb.]. Byla-li pracovní smlouva neplatná, vznikala dané osobě účast na nemocenském pojištění v souladu s § 2 odst. 2 zákona č. 54/1956 Sb., respektive § 5 písm. a) bod 15 zákona č. 187/2006 Sb., to ovšem za podmínky, že přes formální neplatnost pracovní smlouvy byla daná osoba pro svého zaměstnavatele vskutku činná.*"

[25] V právní úpravě veřejného zdravotního pojištění ustanovení upravující situaci případné neplatnosti pracovní smlouvy chybí. Ustanovení § 5 písm. a) zákona o veřejném zdravotním pojištění zařazuje mezi pojištěnce jako plátce pojistného „zaměstnance", přičemž pro účely zákona o veřejném zdravotním pojištění se zaměstnancem rozumí ten,

kterému plynou nebo by měly plynout příjmy ze závislé činnosti, jak je vymezuje § 6 zákona o daních z příjmů. Prostřednictvím řetězce zákonných odkazů tak je vymezeno, že „zaměstnanci" jsou ti, kdo dostávají nebo by podle práva měli dostávat příjmy za činnosti legálně zařazené mezi závislou činnost ve smyslu § 6 zákona o daních z příjmů. Toto ustanovení tedy podobně jako § 5 písm. a) bod 15 zákona č. 187/2006 Sb. a § 2 odst. 2 zákona č. 54/1956 Sb., avšak jinak volenými slovy také zdůrazňuje skutečný výkon činnosti a existenci příjmu za takovou činnost.

[26] Závěry z oblasti nemocenského pojištění proto přenesla na oblast veřejného zdravotního pojištění i judikatura Nejvyššího správního soudu. Ten v rozsudku ze dne 30. 3. 2016, č. j. 2 Ads 303/2015 – 27, v bodu 24 uvedl (zvýraznění provedl nyní NSS): *„Podobná logika jako pro oblast nemocenského pojištění platí i v oblasti veřejného zdravotního pojištění, jakkoli dikce příslušných zákonných ustanovení není jazykově totožná. Podle § 5 písm. a) zákona o veřejném zdravotním pojištění pojištěnec je plátcem pojistného, pokud je zaměstnancem; za zaměstnance se pro účely zdravotního pojištění považuje fyzická osoba, které plynou nebo by měly plynout příjmy ze závislé činnosti podle zvláštního právního předpisu (zde zákon v poznámce pod čarou odkazuje na zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v němž jsou příjmy ze závislé činnosti upraveny v jeho § 6). Je-li smlouva, jež byla uzavřena mezi poplatníkem a plátcem, absolutně neplatná, pak dle soukromoprávních předpisů nevyvolává od počátku (ex tunc) žádné účinky. Tím však není vyloučeno, že smluvní strany takové absolutně neplatné smlouvy jednají (typicky v nevědomosti o neplatnosti smlouvy), jako by smlouva účinky vyvolávala, jejími ustanoveními se řídí a práva a povinnosti z ní vyvěrající respektují. Právní vztah, jenž měl být založen absolutně neplatnou smlouvou, tedy svým způsobem „překryjí" vztahem faktickým. Pokud někdo pro jiného fakticky pracuje ve vztahu majícím znaky pracovního poměru podle předpisů soukromého práva, avšak pracovní poměr nevznikl pro absolutní neplatnost pracovní smlouvy, jež měla být jeho právním podkladem, je příjem, který mu takto za jeho činnost plyne nebo by měl plynout, příjmem ze závislé činnosti. Pokud tedy vskutku ve vztahu mezi stěžovatelem a společností STAVPROJ MORAVA, spol. s r. o., v likvidaci, existoval vztah faktického výkonu činnosti stěžovatele pro tuto společnost, který by, pokud by byl kryt platnou pracovní smlouvou, měl povahu vztahu pracovněprávního, byl stěžovatel „zaměstnancem" ve smyslu § 5 písm. a) zákona o veřejném zdravotním pojištění."*

[27] V případě stěžovatele není pochyb o tom, že pan G. fakticky výkon funkce jednatele vykonával, a to navzdory soukromoprávní nepřípustnosti vykonávat tuto funkci v pracovněprávním poměru. Sporným také není fakt, že panu G. plynula za výkon funkce jednatele mzda (ve smyslu úplaty za vykonávanou činnost), o čemž mj. svědčí mzdový list založený ve spise. Z daných skutečností tedy plyne, že stěžovatel ve vztahu k panu G. naplnil všechny zákonem stanovené podmínky pro vznik povinnosti platit pojistné na veřejné zdravotní pojištění, jak jsou vymezeny v § 5 písm. a) zákona o veřejném zdravotním pojištění ve spojení s § 6 zákona o daních z příjmů.

[28] Na tomto závěru nic nemění ani to, že stěžovatel a pan G. se následně (poté, co pan G. v rozhodném období fakticky pro stěžovatele funkci jednatele vykonával a dostal za to zaplaceno) shodli na tom, že jimi uzavřená smlouva byla od počátku neplatná, a pan G. vrátil stěžovateli poskytnuté plnění za výkon funkce jednatele jako bezdůvodné obohacení. Podstatná zde byla fakticita v rozhodné době, tedy to, že pan G. pro stěžovatele skutečně vykonával činnost jednatele i ve sporném období října až prosince 2011.

[29] Smyslem a účelem té části ustanovení § 5 písm. a) zákona o veřejném zdravotním pojištění, která obsahuje slova „by měly plynout“ (míněno příjmy z toho, co toto ustanovení odkazem na § 6 zákona o daních z příjmů prohlašuje za příjmy ze zaměstnání), je zajistit, aby i osoby, které fakticky vykonávaly činnosti, jež pro účely výběru daní z příjmů zahrnuje § 6 zákona o daních z příjmů pod „závislou činnost“, mj. tedy i činnosti jednatelů spočívající v práci pro společnost, byly po dobu výkonu této činnosti zahrnuty do českého systému veřejného zdravotního pojištění. Zahrnutí znamená jednak to, že jim bude poskytnuta na základě účasti na pojištění zásadně „bezplatná“ zdravotní péče, ale také to, že český systém veřejného zdravotního pojištění bude mít nárok, aby plátce pojistného (jímž je v daných skutkových souvislostech v nyní projednávaném případě stěžovatel jako společnost s ručením omezeným, pro niž pan G. činnost jednatele vykonával) za osobu fakticky vykonávající tuto činnost zaplatil pojistné. Je nutno si uvědomit, že systém veřejného zdravotního pojištění je v České republice výrazně vzdálen komerčním pojistným systémům založeným na ryzím pojistném principu. Svou ekonomickou podstatou se daleko více blíží systému jakési rovné zdravotní daně, jejíž výnosy jsou určeny předem stanoveným subjektům – zdravotním pojišťovnám jako veřejnoprávním korporacím provádějícím úhrady zdravotní péče poskytované na základě veřejného zdravotního pojištění. Z těchto důvodů lze akceptovat i to, co se stěžovateli (a zřejmě i panu G. jako potenciálnímu beneficientovi účasti na veřejném zdravotním pojištění) nelíbí, a sice faktické „vnucení“ jejich pozic (účasti na pojištění panu G., povinnosti platit pojistné za pana G. stěžovateli) zákonnou úpravou za situace, kdy jsou naplněny určité zákonem vymezené znaky. „Vnucené dobro“ účasti na veřejném zdravotním pojištění je výsledkem politického rozhodnutí zákonodárce a správním soudům nezbývá než toto rozhodnutí respektovat. Jakékoli následné ujednání mezi stěžovatelem a panem G. o tom, jak nahlížet pro účely soukromoprávní na jeho činnost pro stěžovatele v rozhodném období měsíců října až prosince 2011, doprovázené případně i vrácením stěžovatelem poskytnutého plnění, je proto pro účely určení jeho účasti na veřejném zdravotním pojištění irelevantní.

[30] Nejvyšší správní soud nicméně připomíná, že skutečnost, že pro účely veřejného zdravotního pojištění je příjem jednatele za výkon jednatelské činnosti pro společnost (k rozlišení činnosti jednatelů a společníků pro společnost a jejich jiné činnosti pro účely daní z příjmů viz zejm. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 6 Afs 116/2014 - 44, č. 3244/2015 Sb. NSS) považován za zaměstnání, z něho za nyní platné české soukromoprávní úpravy postavení jednatelů společností s ručením omezeným nedělá závislou činnost z hlediska povahy a podstaty této činnosti (ve vztahu k DPH k tomu viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 11. 2016, č. j. 2 Afs 100/2016 - 29, č. 3552/2017 Sb. NSS).

IV. Závěr a náklady řízení

[31] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s. zamítl.

[32] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný

úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. ledna 2019

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu